

TÜRKÇE A1 UZUN TEZİ

“TARİFSİZLİĞİN TARİFİ”

Araştırma Sorusu: Hakan Bıçakçı'nın *Ben Tek Siz Hepiniz* adlı eserinde “huzursuzluk” izleğinin kurgudaki işlevi hangi yönleriyle ele alınmıştır?

İÇİNDEKİLER

I.GİRİŞ.....	3
II. HUZURSUZLUĞUN NEDENLERİ.....	5
II. I. DIŞ NEDENLER SONUCU OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	5
II. I. I. ÖFKE NEDENİYLE OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	5
II. I. II. STRES NEDENİYLE OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	8
II. I. III. KAYGIYLA OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	11
II. II. BİREYSEL NEDENLER SONUCU OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	14
II. II. I. VAR OLUŞ SORUNUYLA OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	14
II. II. II. YALNIZLIK HİSSİYLE OLUŞAN HUZURSUZLUK.....	16
II. II. III. ANIN YETERSİZLİĞİNDEN KAYNAKLI HUZURSUZLUK.....	19
KAYNAKÇA.....	23

1. Giriş

Huzursuzluk, herkes tarafından farklı betimlenir ve ya tarifsizdir, erinçsizliğin yeni bir formudur. Tereddüt, kararsızlık, isteksizlik ve pişmanlık gibi bir çok duygunun tetikleyicisi de bu huzursuzluktur; insanı kendi içerisinde bir çatışmaya düşürür ve dünyadan soyutlanmasına sebebiyet verir, onu arada bırakır. İnsan bu soyutlanmanın farkına vardığında ise huzursuzluğunu yok etmek için yapabilecekleri sınırlanmış olur. Hem hissettiği yoğun ve ağır duygular hem de kendi içinde yaşadığı çatışmalardan dolayı yönelecek bir dünya bulamaz, bulmak istemez. Soyutlanmak zordur ancak kendini soyutladıktan sonra, insan için toplumsal yaşama dönmek daha katlanılmazdır. Kendini soyutlayan insan, yalnızlığı seçtiğinden diğer insanlarla sosyal ve fiziki açıdan anlaşamaz; nereye gitse bir 'yabancı' gibi hisseder. Yaşadığı hayata tamamen yabancılaştığında kendi huzursuzluğunun da getirisiyle normal bir insan olmaktan çıkar. Aldığı hazlar, onu mutlu eden, üzen şeyler kısacası insancıl dürtüleri onu diğerlerinden farklı kılan özellikler olmaya başlar. Dünya karşısındaki hareketlerinin kendi anlık yüzeyselliği karşısında daha anlamsız kalması onu normal bir insandan kayıp bir insana dönüştürür. Huzursuzluğu bu denli yoğun yaşayan bir insanın isyanı da kendinedir, çünkü insan bu yaşadıkları karşısında zayıf düşer, huzursuzluğu aklının her köşesinde yayılır ve yaptığı her şey bu huzursuzluk tarafından belirlenir. Dış dünyaya karşı tutumuyla içindeki huzursuzluğu atmaya planlar.

Hakan Bıçakçı'nın *Ben Tek Siz Hepiniz* adlı eserinde huzursuzluk kavramı her daim benliğin bir kısmında saklanan ve belli zamanlarda insanı boğucu bir çıkmaza sürükleyen, tetikleyici bir dış veya iç etkenle beraber gelip odak figürün yaşam ve rahatlık bütünlüğünü bozan sıkıntı, bunalım durumudur. Yapıtta da karakterlerin huzursuzluklarından doğan paranoyaları, kabusları, korkuları hikayelerin ana

ekseninde yer almaktadır. Bu huzursuzluğu vurgulamak için hemen hemen her öyküde leitmotiv tekniği kullanılmıştır. Ele alınan odak figürler başlıktaki gibi hayatın içinde tek, diğerlerine karşı olanlardır. Hikayelerin bir kısmında figürler yeniden kendileri olabilmek için bir mücadele ederken bir kısmında toplumdan uzaklaşarak yalnızlaşmış ve kendilerine bile yabancılaşmışlardır.. İncelenen hikayeler içerisinde ana figürlerin dış dünyaya karşı olan tutumları, huzursuzluklarının nedenleri aktarılmıştır

Tezin birinci bölümünde huzursuzluğun dış nedenlerle bağlantısı anlatılmaktadır. Odak figürler dış uzamla veya yan figürlerle olan ilişkilerini kontrol edemezler. Kontrollerinin kaybı onların toplum kurallarının dışına alınmalarına, toplum tarafından izlenme hissine ve toplum tarafından beğenilmemelerine neden olur. Odak figürlerde yeni duygu durumları oluşur. Yaşadıkları çatışmalar onları huzursuz kılar. Stres, öfke ve kaygı, onları huzursuzluğa sürükler; huzursuzlukta bu duyguların artmasına neden olur ve bir döngü başlar.

Tezin ikinci bölümünde ise bireysel nedenlerden kaynaklı oluşan huzursuzluk işlenir. Bu bölümde incelenen öykülerde odak figürler kendi düşüncelerinden ve fikirlerinden etkilenerek yeni bir duygusal yoğunluk içerisine girerler. Dış dünyada bulamadıkları huzuru kendi dünyalarında da bulamamaları huzursuzluklarının gittikçe artmasına neden olur.

Bu tez çalışmasına Hakan Bıçakçı'nın *Ben Tek Siz Hepiniz* adlı öykü kitabında odak figürlerin huzursuzluğunun nedenleri incelenmiştir. Yapılan incelemelerde, toplum algısından uzaklaşan bireyin, kendinden ve sosyal hayattan

koparak geri dönme çabası içinde kayboluşunu yazarın hangi boyutta ele aldığı örneklendirilecektir.

2. Huzursuzluğun Nedenleri

2.1 Dış Nedenler Sonucu Oluşan Huzursuzluk

Yapıtta odak figürlerin huzursuzluklarının oluşumda etkili olan nedenler, öyküdeki yan figürlerin onlara hissettirdikleri veya uzamın boğuculuğu gibi dış nedenlerdir. Yapıtta *Nakavt*, *Karanlık*, *Misafirperest* öykülerinde odak figürlerin huzursuzluklarının ana nedeni olarak çevreleriyle olan ilişkilerini ve bu ilişkilerin odak figür üzerindeki etkisini ele alınmıştır. Bu öykülerde figürler, çevrelerinde gelişen olayları kontrol edememenin yarattığı gergin ve bunaltıcı durumun altında ezilerek patlama noktasına gelir kendilerini rahatlamak için farklı yöntemlere başvururlar.

2.1.1 Öfke Nedeniyle Oluşan Huzursuzluk

Huzursuzluk yapıtta bir çok farklı şekilde işlenmiştir, *Nakavt* öyküsünde, boksör olan odak figürün karısının yüz deformasyonun, ona hissettirdiklerinden kaynaklanan huzursuzluk okuyucuya aktarılır. Karısının suratının, kendine yumruk sonucunda bozulduğunu düşünen odak figürün, 10'dan geriye sayarak huzursuzluğun başladığı andan, duygusal boşalmasına duygu durumunu anlatılır. On sayısının altındaki paragrafta, odak figürün karısının yüzü hakkında düşünceleri yer alır. Karısının yüzü '*arada kalmışlığın*' ifadesini taşımaktadır.

“...lanetli bir hayalet gibi boşlukta asılı duran ifadesiz bir yüz... Yeni koleksiyonu plastik bir gururla tanıtan vitrin mankenlerinin kadar donuk...Sanki daha bile hareketsiz...Onları gibi kusursuz değil ama...Yamuk yumuk...”(Bıçakçı, 11)

Karısını diyalogun orta yerinde dondurulmuş bir film karakterine benzetir. Bu durgunluk hissi odak figürde bir hayal kırıklığına neden olur çünkü ona göre bu arafta sıkışmışlığın suçlusu kendisidir. Karısının asimetrikliği, durağanlığı, karmaşık ifadesi, odak figürün iç dünyasına yansır ve onunda hissizleşmesine yol açar. Onun ruh halinde de bir durgunluk. Bir boksör, durağan olmayı bilemez ancak odak figür bu bilinmezlik içinde takılı kalmış, durmuştur.

“Yüzündeki bu müthiş karmaşa, o anki iç dünyama benziyordu. Ne hissedeceğimi bilmiyordum. Zihnim karımın yüzü gibi kasılıp kalmıştır. Durmuştu.” (Bıçakçı, 13)

Odak figür bir süre ruhsal karmaşa yaşar. Kendi ruhsal karmaşıklığının içinden çıktığında hayatının merkezine sabır duygusu yerleşir. Yine bir boksörün hızlı ve atak kişiliğine aksi olan bu duygunun hayatının belirleyicisi olması, eski hayatından uzaklaşmasına sebep olur. Bu yeni duygu aynı zamanda yeni ve zor bir yaşamın bildiricisidir. Bu duygu odak figürü boğmaktadır. Her an boğuluyormuş gibi hissettiği hayatını yaşamak onda sürekli bir tatminsizliğe ve bunalmışlığa dolayısıyla devamlı artan bir huzursuzluğa sebebiyet vermiştir.

“Sabır diye bir kavram gelip hayatımın merkezine oturmuştu. Diğer her şey onun gölgesinde kalmıştı. Daha önceleri gündelik yaşantımda yeri olmayan bu soyut kelime, kapkaranlık bir bulut gibi kurduğum ve duyduğum her cümlelerin içine

sızmıştı. Zamanla elle tutulur, boğaza sarılır, kuvveti hissedilir bir hal almıştı.”

(Bıçakçı, 13)

Odak figür sürekli sabırlı hissetmek zorundadır çünkü karısıyla etraflarındaki insanların bakışlarına maruz kalmaktadırlar. Karısının yüzü, farklılığı yargılayan toplumun hedefi haline gelmiştir ve odak figürün bu durumdan duyduğu rahatsızlık içinde birikmeye başlar bu birikim onun da insanları yargılamasına neden olur. Bu birikim, huzursuzluğunun artmasında önemli bir rol oynar.

“Tekerlekli sandalyenin ikiye ayırdığı insan nehri bizi bir an için bil rahat bırakmıyordu çünkü. Her kafa en az bir kere dönüp bakıyordu...Merakla köpüren, sabrımı taşırmaya çalışan azgın bir nehir.” **(Bıçakçı,13)**

İnsanlar sınırlarını zorladıkça artan huzursuzluğu, hissettiği pişmanlık, üzüntü ve hastalıklı duygular onun davranışlarını farklı noktalara çeker. Bilinçsizce şiddetini ve sinirini dışarı yansıtmaya başlar. Huzursuzluğu artık inkar edilemeyecek düzeye geldiğinden kendini kontrol etmekte zorlanır ve şiddet eğilimi başlar.

“Yine tekerlekli sandalyesinin tutma yerlerini sıkmakta olduğumu fark ettim. Onun yüzünü gören çocukların annelerinin ellerine yapışması gibi.” **(Bıçakçı, 14-15)**

Bu şiddet duygusu başlangıçta küçük küçük ve arada sırada kendini belli etse de, huzursuzlukla doğru orantılı bir şekilde artar. İnsanlığa beslediği kin fazlaşır. Öykü de duygu patlamasının yaşandığı anda, odak figür yine boks ringinde, kendine ait olmayan duyguların arasında ancak ait olduğu yerdedir. Etrafındaki insanları yine yargılamaktadır ve onlara karşı sabrı artık tükenmiştir. Maç sırasında ringden dışarı

atlayarak, karısının yüzünü kendi kafasında düzeltebilmek, sokakta dönüp karısına bakan insanların öcünü alabilmek, kendini affetmek için insanlara vurur. Yaşadığı huzursuzluğu böyle yok edebileceğini düşünür.

“...bir yumrukla bozulan yüzünü düzeltmek için yüzlerce yumruğa ihtiyaç vardı...Negatif enerji...Dünyayı yok edecek kadar negatif enerji birikmişti içimde.”

(Bıçakçı, 17)

Öykünün sonunda atılan bir ok yüzünden bayılmadan önce karısının yüzünün düzeldiğine inanır ve ona gururla gülümsediğini görür bu kendi kendini affettiğini gösterir. Karısının yüzünü yeniden mankenlerinkine benzetir ve bu mankenin yazar tarafından duygunun, duygusuzluğun ve güzelliğin leitmotivi olarak tekrarlandığını gösterir.

“Karımın yüzü düzelmişti. Tamamen...İfadesi geri gelmişti. Vitrin mankenleri kadar kusursuzdu. Hem de onlar gibi donuk değildi. Bana bakıp gururla gülümsedi.”

(Bıçakçı 18)

2.1.2 Stres Nedeniyle Oluşan Huzursuzluk

Obsesif-kompulsif bozukluk kişinin takıntılı düşüncelerini sadece saplantılı davranışlarla aklından uzaklaştırabildiği, insanı bunaltarak hayatı çekilmez kılan bir hastalıktır. ‘Karanlık’ öyküsünde odak figür bu durumla baş etmeye çalışır. Tabak yıkmak onun kompulsiyonu yani yineleyici eylemidir. Odak figür öykü süresince sıkıntılı anlarda tabak yıkmaya yönelir. Başka türlü rahatlayamaz.

“Porseleni kaplayan yağ tabakasıyla birlikte içimdeki isimsiz sıkıntıların da çözüldüğünü hissettim. Üst üste yıkadığım tabakların yüzeyleriyle birlikte zihnimde temizleniyordu.” (Bıçakçı, 19)

Oturduğu mahallenin karanlığa gömülmesi öykü de odak figürün baş takıntısı haline gelir. Tüm mahalle karanlığa gömülmüşken onun evinin parlaklığı odak figürün içini huzursuz eder. *“Arkamı dönüp salonun tavanında yanan lambanın sinir bozucu parlaklığına baktım. İçime tuhaf bir sıkıntı yayılmaya başladı.” (Bıçakçı, 19)*

Odak figür kendi sıkıntısını adlandıramaz ve sürekli sıkıntısının farkında olmasına rağmen doğru çözümü aramaya yönelmez, bu durum gündelik yaşamının aksamasına neden olur.

“Karanlığa gömülmeyi bekleyerek huzursuz bir biçimde uzandım salondaki kanepeye. Hiçbir işe başlayamadım. Birazdan kesilir, şimdi gider diye. Gözümün gördüğü her şey karanlıklara gömülüp yok olmayı bekliyordu.” (Bıçakçı, 20)

Odak figürün huzursuzluğunun artmasının bir diğer nedeni de izleniyormuş hissine kapılmasıdır. Obsesif insanlarda sıkça görülen anksiyetenin bir belirleyicisi olan izlenme hissi odak figürün sıkıntılarının huzursuzluğunun hastalıklı derece arttırdığını kanıtlar.

“Karşı pencerelerin karanlığının içinden bana bakan silüetler görür gibi oldum. Emin olamadım. Belli belirsiz karalılar karanlığın içinde ıslıl ıslıl parlayan daireme bakıyorlardı sanki. Göremediğim birileri tarafından görülme hissi içimi ürpertiyordu.” (Bıçakçı 22)

Karanlık sürdükçe huzursuzluğu daha çok artar ve hisleri daha da yoğunlaşır. Kendi iç dünyası ona zarar veremeye başlar ve kendince birçok olumsuz kurgu yaratır.

“Pencereyi her açtığımda o dipsiz karanlıkla karşılaşıyor, boğulacak gibi oluyordum.” (Bıçakçı, 22)

Bu süre içerisinde anksiyetesi de ilerler, katlanamayacağı düzeye gelir Saatler geçtikçe kendini daha da huzursuz, daha da sıkıntılı hissetmeye başlar. evre uzamı altında ezilmeye devam eder, bulunduğu yere katlanamaz hale gelir.

“Pencerelerde, sokak diplerinde, köşe başlarında ışıklar içindeki daireme gözlerini dikip bakan karaltılar sürekli çoğalıyordu sanki. Grmediklerim tarafında görülme hissi saatler ilerledikçe artıyordu.” (Bıçakçı, 23)

Herkesin elektriği kesikken odak figürün dairesinde elektriği kesmek kimsenin işi değildir. Bu nedenle odak figür bilinç dışı bir eylem olarak koltuktan kalkar ve kendi ışığını kapatır. Işığı kapatmasına rağmen rahatlayamayan odak figür bulaşık yıkamaya başlar. Bulaşık yıkama rutini bir leitmotivdir çünkü odak figür içinde bulunduğu huzursuzluktan sürekli bulaşık yıkayarak arınacağını düşünür. Tabakların temizlenmesi onun için kısa süreli bir ruh temizliğine eş değerdir. Her Őeyin tıpatıp aynı Şekilde tekrarlanması odak figürün obsesif-kompulsif bozukluğunu kanıtlar.

“İçinden soğuk sular fişkıran yumuşak süngeri elimdeki porselen tabağa iyice bastırdım. İçimdeki isimsiz sıkıntıların zlmeye başladığını hissettim.” (Bıçakçı,23)

2.1.3 Kaygıyla Oluşan İç Huzursuzluk

Misafirperest, öyküsünde ise yaşlı bir kadının hayatının sahteliğine bağlı olarak gelişen huzursuzluk işlenir. Öyküde betimleme tekniğinin yardımıyla yazar her tür olay, olgu ve kişinin okurda da bir huzursuzluk yaratmasını sağlamıştır. Öykünün başında, öyküden bağımsız olarak La Rochefoucauld'un sözü "Kadınların cehennemi yaşlılıktır." yer almaktadır. Bu söz odak figürün ana probleminin yaşlılık olduğu hakkında bir ipucu izlektir. Yaşlılık bu çalışmada bir dış neden olarak alınmıştır çünkü ileri yaş psikolojisinin oluşmasında en önemli etken yaşlı insanların çevreleriyle olan ilişkide hissettiği eksikliklerdir. Bu eksiklikler eskiden yapılabilenlerin artık yapılamamasından kaynaklanır. İhtiyarlık psikolojisi bir kadın için daha kötüdür çünkü güzelliğini, enerjikliğini ve eskiden her şeye ve herkese yeten gücünü, yaşlılıkta kaybeder. Bu nedenle odak figür Melek Hanım için öykü süresince hayatının odağı vereceği çay partisinin ve kendisinin, özellikle memnuniyetsiz Melahat Hanım için, mükemmel gözükmesidir. Eskisi kadar güçlü gözükebileceği tek an bu çay partileridir.

*"...çay davetini en ince ayrıntısına kadar düşünmeye başladı(...)*Bu aromalı planlar Melek Hanım'a tarifsiz bir keyif veriyordu(...)*Melahat Hanım'ın kronik memnuniyetsizliğiyle karşılaşmak zorunda kalacağını bildiği için geriliyordu."*

(Bıçakçı, 28-29)

Melek Hanım'ın Melahat Hanım hakkında hisleri, onun hal ve tavırlarından ne kadar sıkılmış olduğunu kanıtlar. Melahat Hanım'ı fikirlerini gereğinden çok önemser ve kendince ona kusursuz görülmenin zorluğu altında ezilir. Huzursuzluğunun oluşumunda yaşlılık kadar Melahat Hanım'ın da rolü vardır. Melek Hanım'ın kendi

kafasında Melahat hanım hakkında kurguladıkları, betimlemelerle okuyucuya aktarılır.

“Bu sıkıntılı düşünceler geceleri ortaya çıkan kabuklu böcekler gibi evin içinde huzursuzca geziniyordu. Sanki Melek Hanım yaşının müsaade etmeyeceği kadar ani bir hamleyle yataktan kalkıp koridora çıksa ve ışığı açsa duvarlarda sinir bozucu bir süratle gezinen bu pis düşüncelere rastlayıverecekti.” (Bıçakçı, 29)

Betimlemelerin yanı sıra figürlerin isimleri de aralarındaki çatışmayı yansıtır. Melek gözle görünemeyen varlık veya çok iyi huylu kimse anlamlarına gelirken, Melahat yüz güzelliği demektir. Melek Hanım’ın görünmeyen veya olmayan yüz özelliklerini makyajla tamamlaması, parfüm sıkarak kendine kadınsı bir hava kattığını düşünmesi kendisini görünür kılma eylemidir. Güzellik kaygısının yarattığı bir sonuç olarak bu eylemi misafirler gelene kadar bir çok defa gerçekleştirir.

“Yatak odasına gidip biraz daha parfüm sıktı, Saçlarını biraz daha kabarttı. Kaşlarını ve dudaklarını biraz daha belirginleştirdi(...)Süratle yatak odasına dönüp biraz daha parfüm sıktı. Saçlarını biraz daha...” (Bıçakçı , 31)

Melek Hanım’ın huzursuzluğu nedeniyle davranışları olumsuzdur; çünkü o huysuz biridir.. Bilinç akışı tekniğiyle okuyucuya sunulan düşünceleri ve yazarın odak figürü betimlemek için kullandığı kelimeler sayesinde bu olumsuz karakter okuyucuya aktarılır.

“Önce tombul ve nemli avuçların hayvani refleksiyle şekerliğe dolan, sonra zarif işlemlerle kaplı minik gümüş maşayla kibarca misafirlere ikram edilen şekerler,

Melek Hanım'ın sahte yaşamının tatsız bir özeti idi. Ellerindeki aşırı tuzlu terin bir kısmını emen kesme şekerler sıcak çayların içinde dönerek çözülürken, Melek Hanım'ın avuçlarından zehirli dokunuşlar bırakırdı misafirlerin damaklarına. Zehrin çoğu da Melahat Hanım'ın damaklarında birikirdi.” (Bıçakçı, 30-31)

Öykünün devamında Melek Hanım hazırlanmaya devam eder ve kapıyı açana kadar saçını kabartır, kaşlarını ve dudaklarını tazeler, parfümünü sıkar. Kendini güzel ve kabul edilebilir kılmak kaygısıyla, karşıdakini rahatsız edecek kadar abartılı bir görüntüye bürünür. Yaşlı bir kadının hayatı onun döngüsüdür, onu kırgın ve yorgun bir vücuda ve tertipli bir eve hapseder. Bu döngü içerisinde ona ufak bir farklılık sağlayan çay daveti onun yeniden beğenildiğini hissedebileceği tek zamandır bu nedenle diğerleri tarafından beğenilme kaygısının oluşturduğu huzursuzluk Melek Hanım'a kazınmıştır.

Dış nedenler sonucu oluşan huzursuzluğun temelinde uyarıcı bir olay yer alır. Bu olay odak figürün çevresiyle olan ilişkisinde gerçekleşir. Etrafında gelişen olayları kontrol edememenin yarattığı gerginlikle huzursuzluk başlar. *Nakavt*'ta karısının deformasyonu, *Karanlık*'ta elektriğin gitmemesi ve *Misafirperest*'te Melahat Hanım'ın memnuniyetsizliği dış olaylardır. Odak figürler huzursuzluklarından kurtulmak için öykülerde sırasıyla şiddete, kompulsif davranışlara ve aşırılığa yönelirler. Bu davranışlar kısa süreli rahatlamalara sebep olsa bile asla tam anlamıyla çözüm üretmezler. Aslında bu rahatlama çabası odak figürlerin yaşamlarını daha da karmaşıktırır çünkü kendilerini bu davranışlarla normalin daha da dışına sürüklerler. Bu nedenle yönelimleri onları bir çıkmaza sokarak ne kendi huzursuzluklarını yok etmekte işe yarar ne de kendilerine toplum içerisinde bir yer

kazandırmaya fırsat sağlar bu durumda huzursuzluklarını daha da arttırır ve odak figür kendi huzursuzluğu içerisinde bir döngüye kapılır.

2.2 Bireysel Nedenler Sonucu Oluşan Huzursuzluk

Yapıtta huzursuzluğun oluşumunda odak figürlerin kişisel problemleri veya ruhsal yapıları da önemli rollere sahiptirler. Modern dünyanın içerisinde kendi dünyalarına hapsolmaya zorlanmış insanların kendi içlerinde de huzuru bulamamalarıyla, içeride büyüyen problemlerin onların hayatını betimliyor olması odak figürlerde tarifsiz sıkıntılara ve sürekli bunalıma yol açar. *Evrak Çantası*, *Karanlık Mesai*, *Çalar Saat* ve *Depresyon Fetişi* adlı öykülerde yazar bu gibi sebeplerden doğan huzursuzluğu işlemiştir.

2.2.1 Var Oluş Sorunlarıyla Oluşan Huzursuzluk

Günümüz dünyasının gerekliliği çalışmaktır. İnsan var oldukça çalışmak hayatın bir parçası olarak kalacaktır ve uzun süredir gündelik hayatın bir parçası olduğundan insanı makineleştirmiştir. Bu makineleşme kapital dünyada insanın kendini basit, gereksiz ve yaygın hissetmesine sebep olmuştur. *Evrak Çantası* 'nda bu basitliğin getirdiği huzursuzlukla mücadele söz konusudur.

Hamit Özata on beş yıldır valilikte aynı işi her gün yapmaya mahkum bir memurdur. Kendi duygusal yoğunluğu, sinirsel yükü ver her an patlamaya hazır iç dünyası; çalışma ortamı, eşyaları ve evrak çantasıyla sembolize edilmiştir.

“Çanta kendi kendine açılıp durduğundan masanın demir ayağıyla, içi her zaman yırtık kağıt ve zarflarla dolu koyu kahverengi çöp tenekesinin arasına sıkışık vaziyette

bekler. Masanın üzeriyse her zaman son derece dağınık ve kalabalıktır...” (Bıçakçı, 42)

Odak figürün huzursuzluğunu somutlaştıran simgelerden biri kaşeleridir. Kaşelerinden bir tanesi “Aslının Fotokopisidir” onun için diğerlerinden ayrıdır çünkü karısının adı Aslı’dır. Evlilik ve iş hayatını birleştiren bu kaşe ona tutsaklığını hatırlatır.

“‘MEMUR HAMİT ÖZATA ASLININ FOTOKOPİSİDİR’ yazmıştım. Masamın karşısına astığım bu kırmızı siyah cümle ilk başlarda beni neşelendirmiş, sonraki günlerdeyse içe derin bir hüznün çökmesine neden olmuştu.” (Bıçakçı,42)

Öyküye adını veren evrak çantası ise onun için bir çok farklı olguyu temsil eder. Sürekli açılan çantayı odak figürün çaba sarf ederek işaret parmağıyla kapatması iç dünyasındaki duyguları bastırmasıyla eş değerdir. Hamit Özata, hissettiklerini içine attıkça, huzursuzluğunu bastırır. Bastırdıkça, çantayı kapalı tutmayı da başarır. Bu çanta kölesi olduğu sistemin aynı zamanda da üyesi olduğu saygın bir birliğin rozetidir.

“Zamanla bir organuma dönüşmüş, bedenimin hayati bir uvzu haline gelmiş olan evrak çantası her zaman yanımdadır. Bazen tutsaklığımı yüzüme vuran paslı bir pranga, bazense meslek sahibi, saygın bir cemiyet üyesi olduğumu belirten şık bir aksesuar gibi taşarım çantayı. Bazen Memur Hamit Özata olurum, bazen Aslı’nın fotokopisi...” (Bıçakçı, 43)

Odak figür sıcaklığın altında yürürken işaret parmağının sızlamalarının da eşliğinde artık dayanamaz ve bastırılmış huzursuzluğunun etkisiyle halüsinasyonlar görmeye başlar. Çevresinde herkesin işaret parmağının eksik olduğunu gören odak figür gerilmeye kendi huzursuzluğunun nedenini yavaşça anlamaya başlar. Kendi duygularını biriktirmesi ve aynen çantası gibi içine kapatması onun problemidir. Kendi işaret parmağının sızlamaları daha da artar ve çantayı bıraktığında etrafa işaret parmakları dağılır, kendi huzursuzluğu bastırılacak düzeyi aşar. Tüm bunlara rağmen odak figür olanları inkar ederek yoluna devam eder, parmağındaki acı ona hala kim olduğunu hatırlatmaktadır ve bunalmışlığın temsilcisi olan sıcaklık bir leitmotiv olarak tekrarlanır. Halüsinasyondan sonra çantayı toplayarak ilerlemesi içinde bulunduğu hastalıklı iş hayatı döngüsüne devam ettiği gösterir.

“El değiştirip yürümeye devam ettim. Asfalttaki kesik parmakları ve onların başına toplanmış eksik parmaklı insanları arkamda bırakmıştım. Parmağımdaki acıdan başka bir şey düşünmeden yürümeyi sürdürdüm.” (Bıçakçı, 45)

2.2.2 Yalnızlık Hissiyle Oluşan huzursuzluk

Toplumsal yaşamın boğucu atmosferinden yalnızlığa kaçmanın temsili olan *Karanlık Mesai'de*, odak figür kendisine ve çevresine dair anlam dünyasını kaybetmiştir. Anlamlı olan tek şey, kendini dış ve iç yalnızlığından uzaklaştırarak dünyaya sanal bir şekilde bağlayan radyosudur. Yalnızlık nedeniyle oluşan huzursuzluğunu öykü sürecinde, tanrısal bakış açısıyla anlatılan günlük rutini okuyucuya aktarır. Odak figür Mahmut Tekin bir gece bekçisidir ve yalnızlığı mesleğiyle betimlenir. Yaşamı gecedir, karanlığın ve gölgelerin arasında yalnız bir

yaşam sürer, kendini kent uyurken uyandırır, kimsenin olmadığı vakitlerde tek başına gecenin içerisinde bekler.

“Etrafı hep koyu tonlarla sarıdır. Çevresinde hareket eden tek şey gölgelerdir. Işıksız yerlerde, ağaçların oksijen alıp karbondioksit verdiği zamanlarda yaşar.”

(Bıçakçı, 51)

Karanlık, öykü de kendi huzursuzluğunu dolayısıyla da yaşamın içindeki tekliğini betimler. O günlerini kendi başına geçirmeye mahkumdur insanlar gündüz yaşarken o gece için uykusundan kalkar. Geceyi bekler. Gece de yaşar. Karanlığın içerisinde küçük kulübesinde kendi yalnızlığını unutmak için radyosunu kullanır. Radyo onun korunmak için sığındığı araçtır. Radyonun sesi, dünya ile bağını kurar ve o bunaltıcı karanlık içinde tek kendisi olmadığını hatırlar. Radyonun üstünde yer alan küçük ışık onun gecesini aydınlatabilecek tek ışıktır bu nedenle bu ışığı kaybetmekten korkar. Hiç kullanmasa da ışığın orada olduğunu bilmek onu rahatlatır. Bu küçük fener kendinden kaçabilmesine olanak sağladığı gibi hayatındaki tek dayanaktır ve ona güç veren olgudur. Bu nedenle ışığın yanmaması olasılığını sıfıra indirmeyi amaçlar.

“Hiçbir zaman kullanılmasına gerek olmasa da, elinin altında istediği an çevresini aydınlatabilecek bir düğmenin bulunması düşüncesi Mahmut’un içinin dipsiz karanlığında loş bir ışık gibi gezinir. Ara sıra bu düğmeye hafifçe dokunup hiç değişmeyen bir panik duygusuyla fenerin çalıştığı çalışmadığını kontrol eder(...)Işık yandığı anda pili harcamamak için elini düğmenin üzerinden çeker. Sonra da ceketinin sol iç cebinde yedek pil olup olmadığını kontrol eder.” **(Bıçakçı, 52)**

Radyo ona kim olduğunu anlamasında yardımcı olur. Hayatta yalnız olmadığının göstergesidir. Mahmut kendinden kötü veya kendinden iyi durumda insanların olduğunu bu radyo aracılığıyla hatırlar. Her ne kadar haberler onu mutsuz etse de onları merakla dinlemeye devam eder çünkü huzursuzluğunun kaynağı olan yalnızlığını gidermeye çalışır. Kendisinden kötü durumda olan insanları hatırladıkça içi rahatlar, biraz olsun sahip olduğu hayata sığmaya başlar ancak kendisinden iyi durumda olan insanların haberlerini dinledikçe yaşadığı yaşam yeniden ona dar gelmeye, kendi huzursuzluğunda boğulmaya başlar. Çünkü yaşadığı hayat onun için çok basit, çok sıradan ve çok yalındır.

“Radyodan dinlediği haberlerin çoğu Mahmut’u mutsuz eder. Yine de bitmek tükenmek bilmeyen bir merakla her haberi en ince ayrıntısına kadar takip eder(...) Kendisinden kötü durumda olan insanlarla ilgili kaza, hastalık(...)haberlerini dinlerken kulübe biraz olsun genişler gibi olur. İçeri temiz hava girer(...)Sıra kendisinden iyi durumda olan insanlarla ilgili davet, servet, kutlama(...)haberlerine geldiğindeyse kulübe dört bir yandan daralır Mahmut’u üzerine dar gelen bir ceket gibi sıkılmaya başlar.” (Bıçakçı, 52-53)

Gün aymaya başladığında onun için eve gitme vaktidir. Mahmut içini bunaltan, sadece kendinin ve yalnızlığının sığıdığı kulübeden dışarı çıkar; odak figürün bu durumda hissettiği huzursuzluğu okuyucuya aktarmak için yazar betimleme tekniğini benzetme yapmak amacıyla kullanır.

“Günün ilk ışıklarıyla birlikte derin suların karanlığından çıkarcasına, demir kulübeden dışarı atar adamını. Kabuğundan çıkan salyangoz, yaradan akan iltihap, çıplak kablodan sızan elektrik gibi...” (Bıçakçı, 53)

Mahmut herkese zıt yönde ilerleyerek evine gider kulübesinden de karanlık olan yatağına yatar. Yatak onun zihniyle baş başa kaldığı yerdir ve onu yalnızlığından kurtaracak bir radyosu yoktur. Yatağı, huzursuzluğunun ona sanki ölüyormuş hissi verecek kadar arttığı iç uzamdır.

“ Yatak demir kulübeden daha yumuşak, daha cızırtısız, daha karanlıktır. Hberlerin, titrek ışıkların ve dünyayla ilgili her türlü mevzunun anlamsızlaşarak yok olduğu bir tür küçük, Mahmut’a özel ölümdür yatak.” (Bıçakçı, 54)

2.2.3 Anın Yetersizliğinden Kaynaklı Huzursuzluk

Depresyon Fetişi adına uygun olarak odak figürün depresyonu istemesi üzerine kuruludur. Odak figür mutsuzluğunu bilerek ve isteyerek yaratır. Öykü, A. De Musset’in “Acıların en acısı mutlulukları hatırlamaktır.” sözüyle başlar. Fetiş, kendisine bir tür tapınma duygusuyla bağlanılan, çok sevilen kimse yada nesnedir. Odak figür depresyona tapar. Mutlu anın içinde acıyı görmek onu tatmin eder. Mutlu olan anı anıya dönüştürmek, mutlu anı yakalamaktan daha değerlidir. Anılarda yaşadığı için ‘şimdi’ ona yetmez ve odak figürün huzursuzluğuna sebep olur. Öykü de olaylar odak figürün bilinç akışıyla ilerler. Kendini depresif malzemelerle melankolik bir odaya kapatarak karısının videolarını izlemeye başlar. Sanki karısı ölmüş, artık yanında değilmiş bir daha hiç göremeyecekmiş gibi davranır.

“Uzun bir kararsızlıktan sonra dayanamayıp kayıtlardan birini video oynatıcıya yerleştirdim. Soğukkanlılıkla düğmeye basıp huzursuzca arkama yaslandım. Karanlığın içindeki ekran kasvetle aydınlandı. Dört yaz önce...Şişedeki votkayı

bardağa boşalttım. Adadaki yazlığın bahçesinde...Albümü teybe koyup müziği başlattım. Çiçekleri suluyor. Daha bu ilk görüntüyle içim doldu.” (Bıçakçı, 88)

Odak figür kendini kapattığı odadan çıkıp karısının yanına geçtiğinde, karısının ölmediği anlaşılır. Odak figürün özlediği karısı değil, karısı ile anıdır. Anılara sığınma isteğiyle kendini şimdiki andan soyutlar. Elinde var olan onun için bunaltıcıdır çünkü bağlı olduğu anı ile aynı özellikleri göstermez. Bu sıkılmışlıktan kaynaklanan huzursuzlukla kendini anılara hapseder. İzledikçe üzülür ancak üzülmezse tatmin olmaz, huzursuzluğu artar. Üzülme istediğinin bir diğer göstergesi ise kedisini sevmek yerine onu videoya çekmesidir. Güzel anlar onun için önemli değildir. Asıl amaç güzel anları anılara dönüştürmek olduğunda kendini şimdiki yaşamaktan alıkoyar.

“Kedi yataktaydı, uzun gri tüylerinin arasından sarı sarı bakıyordu. En sevdiğim ifadesi vardı yüzünde. Tam kucağıma alıp sevecektim ki durdum. Bir süre hareket etmeden izledim. İçinden beyaz tüyler fıskıran üçgen kulaklarını, kabarık kuyruğunu, tombul patilerini...Sonra içeri odaya girip koltuğun altındaki tozlu bölmeden kamerayı çıkarttım.” (Bıçakçı, 90)

Kediyi kaydettikten sonra öyküde leitmotiv olarak yer alan depresyon rutinini baştan gerçekleştirerek bu sefer kedisinin güzelliğini anılaştırmanın hazzıyla ağlar.

“Ekranında kedim. Yatak odasında, dağınık yatağın üzerinde...Sırt üstü yatmış bir o yana bir bu yana devriliyor. Daha bu ilk görüntüyle birlikte içim doldu(...)Tüylerine değmek istedim. Göğüs kafesimde müthiş bir sıkıntı büyümeye başladı. Şişeden kocaman bir yudum aldım. Bir sigara yaktım.” (Bıçakçı, 91)

Bu bölümde öne çıkan odak figürler, modern toplumun içinde kendini bulamayarak kendi iç dünyalarına sürüklenmişlerdir. Ancak sahip oldukları yaşamın yetersizliği onları her daim bir sorgulama içine sokmuştur. Bu sorgulama sonucunda *Evrak Çantası'nda* Hamit Özata kendini bir fotokopiden farksız görmeye başlamış sahip olduğu sisteme zihinsel olarak uzaklaşmasına rağmen içinden çıkamaması sonucu zihinsel rahatsızlıklar göstermeye, halüsinasyonlar görmeye başlamıştır. *Karanlık Mesai'de* küçük kulübesi içine sıkışıp kalan Mahmut yaşadığı hayatı sorguladıkça daralır daraldıkça hissettikleri onu kulübesinden çıkmaya zorlar ama her gece bekçisi gibi onun görevi de geceyi beklemektir bu nedenle olduğu yerde sabit kalır ve hayatına, olduğu gibi yaşamayı kabullenerek, devam eder. *Depresyon Fetişi'nde* ise sahip olduğu hayat ona yetmediği için odak figür eskiye bağlı kalır. Eski odak figüre haz verirken şimdiki anı yaşamının huzursuzluğu içerisinde boğulur. Bu nedenle sürekli mutsuz, kederli ve huzursuzdurlar.

3. SONUÇ

Hakan Bıçakçı'nın *Ben Tek Siz Hepiniz* adlı yapıtında çeşitli dış ve iç etmenler nedeniyle hem kendine hem de topluma yabancılaşmış bireyler ele alınır. Tezde odak figürlerin huzursuzluklarının oluşumu bir ana başlık altında iki bölüme ayrılarak incelenmiştir. 'Huzursuzluğun Oluşum Nedenleri' ana başlığı altında 'Dış Nedenler' ve 'Bireysel Nedenler' olmak üzere iki farklı bölümde aktarılmıştır.

Hakan Bıçakçı yapıtta, huzursuzluk hissiyatıyla yaşamdan dolayısıyla kendilerinden ve toplumdan kopan figürlerin yine aynı huzursuzluk içinde boğulmalarını işlemiştir. Yazar kurmaca gerçeklik içerisinde yabancılaşan bireyin

huzursuzluğu nedeniyle kendine de yabancılaşmasını ve hiç bir yerde kendini bulamayan figürün bir huzursuzluk döngüsüne girişini okuyucuya aktarmıştır.

Öykülerin hepsinde odak figürün belirli bir nedenden dolayı baskı altına girerek, davranışsal bozukluklar göstermeye başlaması huzursuzluğun göstergesidir. Bu huzursuzluğun gündelik hayattaki etkileri görülür ve huzursuzluğu gidermek için başvurulan yöntemler verilir. Ancak odak figür bu huzursuzluğun etkisinde uzamdan, toplumdaki ve kendi benliğinden uzaklaştığı için başvurduğu yöntemlerin hiç biri işe yaramaz ve kendini içinde kaybettiği yaşamın içinde bulamaz hale gelir. Odak figür burada bir döngüye girer ve bu döngüyle öykü sonlanır.

Toplumsal yaşamın gerekliliklerinden dolayı kendi huzursuzluklarına çözüm bulamayan odak figürler içinde buldukları durumun dışına çıkamazlar. Bu nedenle yapıtın adından da anlaşıldığı gibi toplumun içinde tek diğerlerinin karşısında duran bireylere dönüşürler.

Sonuç olarak Hakan Bıçakçı'nın *Ben Tek Siz Hepiniz* adlı yapıtında tetikleyici bir olayla sosyal normlardan sıyrılan figürlerin giderek topluma yabancılaşmalarından doğan huzursuzlukları anlatılmıştır.

Kaynakça

Bıçakçı, Hakan. Ben Tek Siz Hepiniz. 4. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları, 2016

Koyuncu, Ahmet. Takıntı...Kuruntu...Vesvese: Obsesif-Kompulsif Bozukluk. 1.

Baskı. İstanbul: Roza Yayınevi, 2017